

Παναγιώτης Μαυροειδής

Σε μια σημαντική παρέμβασή του ο **Κώστας Λαπαβίτσας**, επισημαίνει μια σειρά πολιτικά ζητήματα που αφορούν τη **στάση του ΣΥΡΙΖΑ απέναντι στην Ευρωζώνη** και τη **δική του σχέση** με την πολιτική της υπό κυβερνητική αναμονή αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Ο Κώστας Λαπαβίτσας, θέτει με σαφήνεια τον **άρρηκτο δεσμό** που υπάρχει μεταξύ συμμετοχής στην ευρωζώνη και της άγριας λιτότητας, αλλά και μεταξύ μιας πολιτικής ανατροπής της μνημονιακής λιτότητας και της εξόδου από την Ευρωζώνη

Επισημαίνει την πολιτική επιλογή του ΣΥΡΙΖΑ να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα, δηλαδή να διεκδικήσει τη λύση του **“καλού ευρώ”**, την οποία θεωρεί ανεδαφική και αστήρικτη.

Ο Κώστας Λαπαβίτσας αποσαφηνίζοντας την **πλήρη διάσταση της δικής του αντι-ευρώ τοποθέτησης και της γραμμής του ΣΥΡΙΖΑ για παραμονή στην ευρωζώνη**, επιχειρεί και το **καταφέρνει να απαλλάξει το ΣΥΡΙΖΑ από την κατηγορία της ΝΔ** ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση θα οδηγήσει σε ...έξοδο από την ευρωζώνη.

Όσο εύστοχα τα καταφέρνει σε αυτό, καθόλου πειστικός δεν είναι στην απάντηση του ερωτήματος **γιατί πρέπει να υποστηριχθεί** εκλογικά (έστω και κριτικά) μια πολιτική στρατηγική που στο εξαιρετικά δομικό στοιχείο της στάσης απέναντι στο ευρώ και την ΕΕ, άρα και το χρέος, μιας και αυτοί είναι στο συντριπτικό ποσοστό πλέον οι δανειστές, οδηγεί το λαϊκό κίνημα στην ήττα και στην απογοήτευση κατά το μοντέλο της Κύπρου.

Πολύ περισσότερο, είναι τουλάχιστον **άστοχη η αιτιολόγηση**, της κατά τα άλλα σεβαστής (όσο και κρινόμενης) επιλογής του: “... αν μη τι άλλο γιατί τα υπόλοιπα κόμματα της Αριστεράς έχουν διαλέξει το δρόμο της ανυπαρξίας, διευκολύνοντας έτσι τη στροφή του προς το κέντρο”.

Αν σήμερα υπάρχει ένα ισχυρό ρεύμα στην ελληνική κοινωνία ενάντια στην ΕΕ και το ευρώ, οφείλεται –για όποιον θέλει να είναι αντικειμενικός– στην διαχρονική στάση της κομμουνιστικής αριστεράς (παρά την υποβάθμισή της από το ΚΚΕ, ακριβώς στη στιγμή της ωρίμανσής της) και ιδιαίτερα στη θαρραλέα πρόταξη από την αντικαπιταλιστική αριστερά και την ΑΝΤΑΡΣΥΑ της ανάγκης για **διπλή έξοδο από ευρώζώνη και ΕΕ**, σε σύνδεση με μια αντικαπιταλιστική προοπτική.

Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, με δυσκολίες είναι αλήθεια, δίνει ωστόσο τη μάχη, ακριβώς γιατί δεν έχει υποκύψει στην **πρόταση πολιτικής ανυπαρξίας** της που φορτικά της τίθεται, δηλαδή για τον **εξοβελισμό ή την υποβάθμιση** αυτής της διακριτής αντι-ΕΕ στάσης, στο όνομα μιας κυβερνητικής αλλαγής, λες και η τελευταία είναι αυτοσκοπός και δεν κρίνεται σε σχέση με τις κοινωνικές και πολιτικές στοχεύσεις της για το συμφέρον των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων.

Ο Κώστας Λαπαβίτσας έχει συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση αυτού του ρεύματος. Και αντίστροφα, χάρις **και** σε αυτό το ρεύμα και τη γενικότερη ταξική αντικαπιταλιστική αναφορά του, έχει και ο ίδιος μεγαλύτερη δυνατότητα να θέτει με ισχυρό τρόπο τη δική του προσέγγιση. Κόντρα στην απόπειρα περιθωριοποίησης και απομόνωσής της στην οποία συχνά πυκνά στρατεύεται και η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, με τις **δηλώσεις αποκήρυξης** και του ίδιου του Κώστα Λαπαβίτσα.

Κρατάμε κυρίως το στοιχείο ότι η **αντι-ευρώ τοποθέτηση**, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα θα καταστεί και θα αποδειχτεί **εξαιρετικά κρίσιμη** και σημείο αναφοράς ευρύτερων μαχόμενων αριστερών αντικαπιταλιστικών δυνάμεων.

Παρατίθεται ολόκληρη η παρέμβαση του Κώστα Λαπαβίτσα

Συνομιλώντας με τον ΣΥΡΙΖΑ

Ο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται πια κοντά στην εξουσία και η ιστορική αυτή εξέλιξη απαιτεί ψυχραιμία και καθαρότητα σκέψης. Είναι άχαρο να πρέπει να γράψει κανείς για τα θέματα αυτά βάζοντας και τον εαυτό του μέσα. Αλλά ο θόρυβος των τελευταίων ημερών για τη σχέση μου με τον ΣΥΡΙΖΑ ήταν τόσο έντονος και η εκστρατεία κατατρομοκράτησης του ελληνικού λαού είναι τόσο μεγάλη που πρέπει να ειπωθούν ορισμένα πράγματα.

Μερικά προσωπικά δεδομένα

Πρώτον, δεν είμαι, ούτε ποτέ υπήρξα, μέλος του ΣΥΡΙΖΑ, πόσο μάλλον στέλεχός του.

Δεύτερον, δεν συμμετέχω στην Οικονομική Επιτροπή του, ούτε είχα την παραμικρή ανάμειξη στη διαμόρφωση του προγράμματός του, είτε αυτού 'της Θεσσαλονίκης', είτε οποιουδήποτε άλλου.

Τρίτον, δεν υπήρξα ποτέ σύμβουλος του Αλέξη Τσίπρα, ή τα άλλα ευφάνταστα που έχουν συχνά αναφερθεί στα ΜΜΕ.

Τέταρτον, ακόμη και στο περίφημο ταξίδι του ΣΥΡΙΖΑ στην Αργεντινή το Δεκέμβρη του 2012, δεν ήμουν μέλος της αντιπροσωπείας του. Βρέθηκα στο Μπουένος Άιρες μετά από προσωπική πρόσκληση των διοργανωτών της επίσκεψης, δηλαδή ουσιαστικά της κυβέρνησης της Αργεντινής.

Είναι όμως αλήθεια ότι έχω πυκνές επαφές με τα μέλη και τους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ που αγωνιούν για τις προοπτικές του. Υπάρχει αναμφίβολα μια θερμή σχέση συμπαράταξης, αμοιβαίας στήριξης και κοινού στόχου. Όπως είναι αλήθεια ότι συνομιλώ συστηματικά με ηγετικά στελέχη του κόμματος για θέματα οικονομίας, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι, τέλος, αλήθεια ότι έχω επανειλημμένως συνομιλήσει και με τον Αλέξη Τσίπρα για τα ίδια θέματα. Για τους λόγους αυτούς υποθέτω ότι μου ζητήθηκε να είμαι υποψήφιος στις ευρωεκλογές του 2014, αν και τελικά δεν έγινε αποδεκτή η υποψηφιότητά μου από αυτούς που κατάρτισαν τα ψηφοδέλτια.

Η σχέση αυτή φαντάζει – και είναι – αντιφατική. Οι αντιφάσεις της όμως έχουν να κάνουν με τον ΣΥΡΙΖΑ και όχι με εμένα, όπως αμέσως θα δείξω.

Τρεις πιθανές λύσεις για την κρίση της Ευρωζώνης

Όταν ξέσπασε η κρίση της Ευρωζώνης το 2010 έγινε φανερό ότι υπήρχαν τρεις πιθανές λύσεις.

Η πρώτη – και πιθανότερη – ήταν η επιβολή άγριας λιτότητας, με παράλληλη απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, ιδιωτικοποιήσεις, άνοιγμα των επαγγελμάτων και τα παρόμοια. Τα κυρίαρχα στρώματα εξουσίας στην Ευρώπη την επέλεξαν χωρίς δισταγμό και η τρόικα την επέβαλε στις χώρες της περιφέρειας προκαλώντας κοινωνική καταστροφή, αλλά ταυτόχρονα σταθεροποιώντας τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Σήμερα διαγράφεται ο κίνδυνος να επιβληθεί και σε χώρες του κέντρου.

Η δεύτερη – και πολύ λιγότερο πιθανή – ήταν η έξοδος από την ΟΝΕ με στάση πληρωμών στο χρέος και παράλληλη ολική αναδιάρθρωση της οικονομίας. Η λύση αυτή θα μπορούσε να γίνει με σκληρό και αυταρχικό τρόπο υπέρ των μεγάλων συμφερόντων. Θα μπορούσε όμως να γίνει και με βαθιά ανατρεπτικό τρόπο βάζοντας τις ευρωπαϊκές κοινωνίες σε πορεία κοινωνικής ανάπτυξης υπέρ του κόσμου της εργασίας. Αυτήν ακριβώς την πρόταση διατύπωσα με τους συνεργάτες μου του RMF στο Λονδίνο ήδη από τον Μάρτιο του 2010, και δεν ήμουν βέβαια ο μόνος.

Για όσους έχουν ψυχραιμη αντίληψη των μηχανισμών της ΕΕ και των χρηματοπιστωτικών αγορών, αλλά και γνώση της νομισματικής θεωρίας, ήταν φανερό ότι μόνο αυτές οι δύο λύσεις ήταν εφικτές. Υπήρχε όμως και μια τρίτη λύση, αγαπημένη των πανεπιστημιακών, των διανοουμένων και άλλων που σχετίζονται με τους πολυπλόκαμους μηχανισμούς των Βρυξελλών. Ήταν το ‘καλό ευρώ’, δηλαδή η ιδέα ότι η κρίση θα μπορούσε να λυθεί με φιλολαϊκά μέτρα διατηρώντας όμως το κοινό νόμισμα και παράλληλα αλλάζοντας τη λειτουργία της ΟΝΕ προς όφελος των εργαζομένων. Βασικά της στοιχεία ήταν η ανάληψη μέρους του χρέους της περιφέρειας από το κέντρο, οι δημοσιονομικές μεταβιβάσεις από τις πλεονασματικές στις ελλειμματικές χώρες, η εγκατάλειψη της λιτότητας, η φορολογία του πλούτου κι ένα κύμα επενδύσεων για την άνοδο της παραγωγικότητας.

Η πρόταση αυτή κατακυριεύσε την ευρωπαϊκή Αριστερά γιατί της επέτρεψε να κάνει αντιπολίτευση στη λιτότητα χωρίς να χρειάζεται να πάρει ριψοκίνδυνες θέσεις που θα απειλούσαν τον πυρήνα της ταξικής κυριαρχίας στην Ευρώπη. Το ‘καλό ευρώ’, εξάλλου, επιδιώκει να μετατρέψει ακόμη και την ΕΚΤ σε μηχανισμό κοινωνικής αλλαγής υπέρ των εργατικών και λαϊκών συμφερόντων ...

Οι επιλογές του ΣΥΡΙΖΑ

Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ κυριαρχήθηκε από τη θεωρία του ‘καλού ευρώ’ ήδη από το τέλος του 2010. Συνεπώς η καμπάνια κατατρομοκράτησης του ελληνικού λαού στην οποία τώρα επιδίδεται η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ είναι παντελώς αβάσιμη. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ έχει την παραμικρή επιθυμία, πόσο μάλλον το σχέδιο, να βγάλει την Ελλάδα από το ευρώ. Αντίθετα, ο ΣΥΡΙΖΑ επισήμως επιδιώκει να επιλύσει την ελληνική κρίση χωρίς ρήξη με την ΟΝΕ, ενώ θα αλλάξει την Ευρώπη υπέρ των εργατικών συμφερόντων.

Υπάρχει βέβαια το σχετικό πρόβλημα ότι η Γερμανία που πλέον κυριαρχεί στην ΟΝΕ αντιτίθεται τελείως στην προοπτική αυτή διότι ο εξαγωγικός της τομέας και οι τράπεζές της είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι της ΟΝΕ με τη σημερινή της μορφή. Φυσικά δεν χρειάζεται

να αναφέρουμε καν την απόλυτη ιδεολογική κυριαρχία της λιτότητας στη γερμανική πολιτική ζωή. Υπάρχει επίσης το ζήτημα ότι οι μηχανισμοί της ΕΕ απορρίπτουν ολοκληρωτικά το 'καλό ευρώ', ενώ οι χρηματοπιστωτικές αγορές, που είναι αναφανδόν υπέρ της λιτότητας, το πολεμούν με λύσσα. Υπάρχει ακόμη η λεπτομέρεια ότι τα στρώματα εξουσίας στην Ελλάδα, που έχουν γνώση της κατάστασης, το αντιμετωπίζουν περίπου ως ανέκδοτο.

Αλλά για τους ζηλωτές του 'καλού ευρώ', το σημαντικότερο είναι να υπάρξει η αλλαγή των πολιτικών 'συσχετισμών'. Όλα είναι πολιτική, όπως συχνά λέει και η ελληνική Αριστερά, που μονίμως μπερδεύει την πολιτική με την πολιτικολογία.

Το εντυπωσιακό είναι ότι ο ευρύτερος ΣΥΡΙΖΑ - στελέχη, μέλη και ψηφοφόροι - έχει δείξει πολύ μεγαλύτερη ωριμότητα και επιφυλακτικότητα. Η ανησυχία του είναι βαθιά και τα ερωτήματα δεκάδες. Γιατί να δεχτούν οι χώρες του κέντρου την απαλλαγή της Ελλάδας από το άχθος του χρέους; Γιατί να συναινέσει η ΕΕ σε χαλάρωση της λιτότητας; Πως θα συνεχιστεί η παροχή χρηματοδότησης, αλλά και ρευστότητας; Ποια διαπραγματευτικά χαρτιά έχει η πλευρά μας; Τι θα γίνει αν οι μηχανισμοί της ΕΕ και οι αγορές μας κηρύξουν πόλεμο;

Οι απαντήσεις που συνεχίζουν να δίνονται δεν είναι πειστικές και πολλοί σταδιακά καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μια κυβέρνηση με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ θα αναγκαστεί τελικά να επιλέξει ανάμεσα στις δύο πρώτες λύσεις. Μια επιλογή που αν γίνει υπό το βάρος των καταστάσεων, χωρίς προετοιμασία και χωρίς οργάνωση και ψυχολογική ετοιμότητα των λαϊκών στρωμάτων, θα είναι άκρως επικίνδυνη.

Και τώρα τι;

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει θριαμβεύσει εκλογικά στη βάση της πολιτικής του 'καλού ευρώ' και πλέον ετοιμάζεται για την κυβέρνηση. Ακόμη και τώρα βέβαια θα μπορούσε να ακούσει η ηγεσία του τη φωνή της κριτικής και να κάνει αντίστοιχα βήματα. Πόσο δύσκολη είναι όμως μια τέτοια απόφαση, όταν τα πράγματα φαίνεται να πηγαίνουν καλά και ορθώνεται η προοπτική της εξουσίας ...

Είναι γεγονός ότι τα εξουθενωμένα εργατικά στρώματα, οι καταληστευμένοι μικρομεσαίοι και οι ταλαιπωρημένοι αγρότες προσβλέπουν στον ΣΥΡΙΖΑ. Είναι όμως εξίσου γεγονός ότι έχουν βαθιές αμφιβολίες και για τη διακηρυγμένη πολιτική του και για τη στιβαρότητά του. Ακόμη βαθύτερες αμφιβολίες έχουν οι εκατοντάδες χιλιάδες αριστεροί ψηφοφόροι, καθώς

μάλιστα βλέπουν να ξεδιπλώνεται η στρατηγική του 'καλού ευρώ'. Πώς να ερμηνεύσουν τη συνεχή στροφή του ΣΥΡΙΖΑ προς το κέντρο, τις επαφές του με τους πολιτικούς χαμαιλέοντες του μνημονιακού στρατοπέδου και τους χαριεντισμούς του με ανθρώπους που δεν αντιπροσωπεύουν τίποτε πια στην ελληνική κοινωνία; Τι συμπέρασμα να βγάλουν από την απόλυτη αδιαφορία του για το συμβαίνει στα αριστερά του;

Το 2014 δεν είναι 2012, ούτε φυσικά 2010. Η επιλογή της λιτότητας έχει σταθεροποιήσει την οικονομία μέσα στα ερείπια, αλλά η κοινωνία έχει ρημαχτεί. Οι προοπτικές ανάπτυξης είναι κακές και οι ταξικές διαφορές εντονότερες από ποτέ. Τα λαϊκά στρώματα είναι καταδικασμένα στους χαμηλούς μισθούς και την υψηλή ανεργία, ενώ ο κύριος όγκος των μικρομεσαίων αργοσβήνει. Υπάρχουν όμως μικροαστικά και μεσοαστικά στρώματα που έχουν επιβιώσει με σχετικά περιορισμένες απώλειες και βλέπουν τώρα την ύφεση να τελειώνει. Υπάρχει η άρχουσα τάξη που δεν έχει μετακινηθεί ούτε ρούπι από την επιλογή της πρώτης λύσης, δηλαδή του 'πραγματικού ευρώ'. Υπάρχουν οι μηχανισμοί της ΕΕ που έχουν γίνει σκληρότεροι, κυνικότεροι και απολύτως εχθρικοί προς οποιαδήποτε άλλη λύση. Υπάρχουν, τέλος, οι χρηματοπιστωτικές αγορές που απειλούν με αντιστροφή των ροών κεφαλαίου και άνοδο των επιτοκίων. Τα θηρία αυτά δεν εξημερώνονται.

Το μείγμα είναι εκρηκτικό και η θεωρία του 'καλού ευρώ' σύντομα θα δοκιμαστεί στην πράξη. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει ιστορική ευθύνη απέναντι στον ελληνικό λαό. Το ελάχιστο που απαιτείται είναι να εφαρμόσει τις μετριοπαθέστερες διακηρύξεις της Θεσσαλονίκης, χωρίς υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Οι ψηφοφόροι της Αριστεράς, στους οποίους φυσικά ανήκω κι εγώ, θα τον στηρίξουν παρά τις μεγάλες επιφυλάξεις τους, αν μη τι άλλο γιατί τα υπόλοιπα κόμματα της Αριστεράς έχουν διαλέξει το δρόμο της ανυπαρξίας, διευκολύνοντας έτσι τη στροφή του προς το κέντρο.

Αλλά η ανοχή θα είναι μηδαμινή. Τα εργατικά και λαϊκά στρώματα θέλουν μια καθαρή λύση που θα την επιβάλλουν καθαροί άνθρωποι. Αν υπάρξει έστω και η παραμικρή υπόνοια βρώμικου συμβιβασμού, ή αν απλώς καταρρεύσει η στρατηγική του 'καλού ευρώ' μέσα σε συνθήκες χάους, η μεταστροφή θα είναι γρήγορη και βίαιη.